

Bengtstorp backstuga, sedan torp	under Århult Övre, Krogsered	Århults fjärding
Fmis:	Koordinater: Y1326542 X6333267 WGS84 57,092892 12,943386	No 48

Beskrivning:

Bengtstorp, backstuga, sedan torp under Århult Övre

Sid 414 i Krogsereboken.

Koordinatsatt 2010 när Krogsereboken gjordes. Detta är dock fel i boken. Det beror på att Hembygdsföreningens gamla skylt står (ligger ner numera i 1326502, 6333211) på fel ställe. Den är på Lundens mark, inte Århults. Läget är ca 50m in på den gamla vägen och troligen har man följt fel väg när man satte upp skylten.

2021: Läget ska vara precis där det finns en liten markyta mellan vägen och stenvuren.

Kartor finns inte från perioden.

Detta torp låg på östra sidan om nuvarande landsvägen, 50 m in på gamla landsvägen mot milstolpen [position i Rikets nät RT90 2,5 gon v 1326542, 6333267]. Det byggdes 1845 och fick sitt namn efter torparen här, Bengt Mårtensson.

På torpet fanns två byggnader, manhus och ladugård. Manhuset var uppfört i norr-söder och låg alltså utmed vägen. Det bestod av en storstuga i södra änden och kök och förstuga i norra delen. Förstugan var mot vägen, i nordväst och det var alltså där man kom in i huset. I storstugan fanns en säng i sydöstra hörnet, bredvid sängen ett bord och över detta ett fönster, på södra gaveln. Utmed västra långväggen, under ett fönster fanns en soffa. Murstocken fanns i nordöstra delen av stugan, med möjlighet att elda i storstuga och kök.

Ladugården låg 10 alnar (6 m.) från huset och familjen hade där tre kor. Familjen brukade torpet mot en fast, årlig avgift som verkar har utgjorts av ett dagsverke i veckan mellan vårfrudagen och mickelsmäss.

Torpet var litet med ytterst lite odlad jord, en ko vinterföddes med nöd och näppe.

Platsen är skyltad av Hembygdsföreningen.

Från Socknens Slut kom 1845 Bengt Mårtensson f 13/4 1809 i Krogsered No1 Övre med hustrun Anna Beata Johansdotter f 19/11 1816 på Duvhult under Vasshult i Gunnarp. Barn:

- Anna Johanna f 25/4 1839 i Åparp, till Danmark från Socknens Slut 1871
- Johanna Christina f 10/12 1841 i Pilagård i Abild, g 31/12 1861 med Carl Magnus Pettersson från Helsingör i Danmark, bosatta här

Familjen hade kommit till Socknens Slut från Pilagård i Abild 1844 och kallades då "lösdrifvare". När makarna träffades hade Bengt varit dräng på Hjuleberg, men fått sluta strax därefter p.g.a. "någon oredlighet". De hade sedan bott inhysta i sju år på olika platser och Bengt hade hankat sig fram på tillfälliga arbeten. Han beskrivs ha varit en "ovanligt rask arbetare" och hade bra lön. Trots

Bengtstorp backstuga, sedan torp	under Århult Övre, Krogsered	Århults fjärding
Fmis:	Koordinater: Y1326542 X6333267 WGS84 57,092892 12,943386	No 48

det tvingades familjen leva under knappa omständigheter. Det berodde på att Bengt ”i hög grad varit begiven på starka drycker” och det mesta av hans inkomster gick åt till brännvin. I dagligt tal kallades han ”Laje-Bengt” (Laj-elak).

Bengt Mårtensson blev mördad 15/1 1862 av sin hustru.

Den 15/1 1862 hade Bengt Mårtensson besökt torgdagen i Krogsreds by. Han hade gett sig dit redan på morgonen och under dagen lyckats bli mycket berusad. På hemvägen hade han inte lyckats gå långt innan han blev liggande. Vid tretiden hade hustrun fått bud via en piga att hon skulle hämta honom. Hon hade genast gett sig av och hittat honom på en gångstig vid Gunnarpakärret. Han kunde inte resa sig och hade förlorat sin mössa och var blodig från ett sår vid tinningen. Bengt lät sig bitvis ledas men slet sig ibland och gick själv. Han skällde hela tiden på hustrun och ansåg att hon tagit längre tid på sig än vad som var nödvändigt och beskyllde henne för otrohet. ”Hade det varit Elias i Skog eller Anders i Vagnåla hade du nog skyndat dig”. Då de kom upp i backen Sjöalid slog han hustrun över ryggen med en ekekäpp så att den gick av.

När de kommit hem fick Anna Beata hjälp av dottern Anna Christina att ta av Bengt rock och stövlar och lägga honom i sängen under en dyna. De hade även lagt hans rock ovanpå för att han skulle bli varm. Dottern hade sedan gått ut för att mjölka. När hustrun kom in med torv för att göra upp eld hade Bengt rest sig till hälften i sängen och utbrustit: ”Jag ska gå upp och se hjärteblodet på dig om du inte erkänner huru många gånger du låtit Elias i Skog och Anders i Vagnåla ligga när dig”. Hustrun som kände sin man hade känt sig hotad och instinktivt gripit en stavryxa som råkade ligga framför soffan. Hon gav honom två slag med yxhammaren (den trubbiga sidan av yxan) i huvudet. Hon insåg först inte följderna av detta utan först när dottern kommit tillbaka och de gjort upp eld så att lite ljus spreds i stugan konstaterades att Bengt var illa där an. Anna Beata hade inte vågat berätta för dottern vad hon gjort och Johannes Christensson i Århult tillkallades. När Johannes kom var Bengt redan död. Detta konstaterades sedan ett ljus tänts.

I protokollen från de följande rättegångarna i februari och mars 1862 framgår klart under vilka tråkiga omständigheter familjen levde. Bengt hade allt sedan vigseln med Anna Beata misshandlat henne. Flera vittnen berättade att hon uppvisat blåmärken och öppna sår på kroppen. Det framgår också att Bengt uppträtt våldsamt mot andra, speciellt när han ville ha brännvin. Han hade varit inför tinget för att ha slagit sin egen far, men målet hade lagts ner i brist på bevis. Ett vittne berättade att dottern uppmanat modern att ta ett rep med för att binda Bengt när han skulle hämtas. Anna Beata hade försökt rymma från mannen två gånger, sista gången 1859. Hon hade då vistats i Danmark och sedan i Skåne. Bengt hade efter detta mottagit ”allvarlig föreställning” av prästen och då lovat bättring, något som han tydligen inte uppfyllt.

Bengtstorp backstuga, sedan torp	under Århult Övre, Krogsered	Århults fjärding
Fmis:	Koordinater:Y1326542 X6333267 WGS84 57,092892 12,943386	No 48

Dottern Anna Christinas make hade vistats hos sina släktingar i Småland då händelsen utspelade sig. Detta berodde på att han var osams med Bengt som, enligt protokollen, "*icke skonade barnen mer än hustrun*".

Anna Beata hade redan vid polisförhören erkänt alla omständigheter och häradsrätten beslöt därför att "*...döma tilltalade Anna Beata Johansdotter, att för dråp af hastigt mod begånget emot äkte make, för sin återstående lifstid hållas till straffarbete å någon Kronans arbetsinrättning...*".

Göta Hovrätt fastställde domen 13/3 1862. Den 12/8 sänkte Konungen straffet till 8 års straffarbete efter nådeansökan och i HFL anges att hon vistades på spinnhuset i Stockholm. I fångrullan för Halmstad fängelse (fånge No16) anges Anna Beata vara av kort växt, ha blå ögon och mörkt hår. Anna Beata transporterades till Centralfängelset på Norrmalm i Stockholm och anlände dit i september 1862 som fånge No103. Hon frigavs 22/8 1870.

Se vidare Ingemar Uvlidens artikel i Hallandsbygd 2013 - 14, sid 137-142.

Halmstad

Den 18 dennes häktades och införpassades till cellfängelset härstädes enkan Anna Beata Johansdotter, från torpet Bengtstorp i Krogsereds socken, hwilken den 13 dennes föröfwat dråp å sin man Bengt Mårtensson. (HP 22 januari 1862)

Efter frigivandet kom Anna Beata åter hit men hamnade på Socknens Slut 1871. Hon bodde senare kortare perioder på Kilaliden under Yered No5 Övre tillsammans med en syster. Efter systemens död flyttade hon till en annan syster på Pukasjöhult under Magård i Okome och avled där 30/8 1886.

Dottern Johanna Christina Bengtsdotter och hennes man Carl Magnus Pettersson f 3/4 1831 i Ekenäs Norra i Göteryd, han kom från Helsingör i Danmark 1861, blev de nya torparna här efter Bengt Mårtenssons död. Deras barn:

- Paulina Christina f 17/6 1861, UÅ, f före vigseln, g i Askome 31/8 1883 med Johan Edvard Petersson från Okome, bosatta i Överås i Askome, senare som statare under Hjuleberg i Abild
- Frans Oscar f 23/9 1862, d 17/9 1869 av nervfeber
- Johan August f 12/7 1865, d 7/10 1869 av nervfeber

Bengtstorp backstuga, sedan torp	under Århult Övre, Krogsered	Århults fjärding
Fmis:	Koordinater:Y1326542 X6333267 WGS84 57,092892 12,943386	No 48

- Carl Gustaf f 18/4 1869, till USA från Vismhult 1892

Johanna Christina Bengtsdotter avled 26/8 1869 av nervfeber. Carl Magnus flyttade till Göteborg 1876 och de båda barnen hamnade på Socknens Slut 1877. Husen här revs 1898.